

SVETA Cecilija

3-4 Časopis za sakralnu glazbu

God. XL, Zagreb, 2020. – Broj 3-4

ISSN 1330-2531 UDK 783

Prvi broj tiskan 1877.

Sadržaj

1 **Uvodnik**

Članci

- 2** *Milan Hibšer*
Crkveni glazbenik i njegov instrument -sviraonik (7)
Miroslav Martinjak
Lidijske i mixolidijske kadence
Danijel Drillo
Orgulje zagrebačke katedrale u kontekstu inovacija tvrtke Walcker
Stjepan Razum
Pisana ostavština Janka Barlèa
S. Pepeljnjak, Sanda Vladimir-Knežević
Pogled na nacionalno imenoslovlje bilja na slovenskom jeziku Janka Barlèa
Prinosi slovenskim nazivima bilja
Cecilija Oblonšek
Suradnja *Cerkvenog glasbenika* i *Sv. Cecilije* te suradnja slovenskih i hrvatskih crkvenih glazbenika u vrijeme Barlèovog uređivanja *Sv. Cecilije* (1914 – 1941)
Franc Križnar
Hugo Wolf – 160. godišnjica rođenja i Wolfova godina 2020.
Franc Križnar
Tartini na trgu – 250. godišnjica smrti venecijanskog skladatelja i violinista G. Tartinija
Emin Armano
Dobar primjer djelovanja biskupijskog povjerenika za orgulje

- 74** **In memoriam**
Miroslav Martinjak: In memoriam prijatelju i suradniku časopisa sv. Cecilija Niki Luburiću
Franjo Topić: In memoriam prof. don Niki Luburiću

- 77** **Iz glazbenog života biskupija**
Ruža s. Domagoja Ljubičić (urednica)
Močile, Sarajevo, Đakovo, Donji Miholjac, Otok

- 89** **Razgovor**
Milan Hibšer: Razgovor s omiljenom profesoricom Ines Fočić

GLAZBENI PRILOG

uvodnik

»OPET ĆEŠ SE RESIT' BUBNJIĆIMA, U VESELO KOLO HVATATI...«

I ovaj broj časopisa *Sveta Cecilija* izlazi u jeku pandemije koronavirusne bolesti. Uzalud nadanja tijekom prethodnoga broja u svibnju da će pandemija nestati; nažalost, to se nije dogodilo, nego se bolest pojačava. Uglavnom cijela ljudska civilizacija živi u strahu, zlo poprima gotovo biblijske razmjere, cijeli je svijet u tome. Umuknula je pjesma po crkvama, bazilikama, katedralama, i to diljem svijeta kao i kod nas. Zabranjuje se pjevanje jer se navodno preko aerosola može širiti virus. Mise se posjećuju u ozračju straha od zaraze. Što više ulazimo u tu nevolju, sve više nalazimo sličnosti s nekim katastrofama prisutnima u biblijskim opisima. U Knjizi Brojeva 21, 4-9 čitamo

tragediju naroda izraelskoga koji je svojim mrmljanjem i nezadovoljstvom protiv Boga i Mojsija izazvao Božji bijes i navalu zmija otrovnica koje su ih ujedale i mnogo naroda pomrije. Ništa im nije koristilo protiv toga zla, ni prirodni lijekovi koje su Izraelci sigurno poznavali, ni njihovi osobni vapaji. Da bi se spasio narod, pojedinci pristupe Mojsiju, priznaju u ime naroda krivnju pred Jahvom i zamole Mojsija da izmoli od Svevišnjega spas. Mojsije se pomoli za narod i Gospodin se smilova i naredi Mojsiju da napravi mjedenu zmiiju i stavi ju na stup i tko god bi pogledao u nju, bio je izliječen od ugriza zmiije ljutice. Mojsije je bio vođa, narod je imao povjerenja u njega jer ih je toliko

puta izbavio svojim molitvama pred Jahvom od zla. Biblijskim očima gledano, iza grijeha naroda slijedi Božja opomena, Božja kazna, premda to nije u duhu današnjega modernoga promišljanja. Unatoč tomu možemo postaviti dva velika pitanja. Nije li i ta pandemija velika opomena Božja za sve narode? I drugo pitanje. Imamo li mi danas takve vođe, kao što je bio Mojsije, koji su spremni prineti Svevišnjemu iskrenu molitvu za spas naroda? Gledajući današnju zloćudnu bolest kao i virus moralnoga zla čovječanstva koji hara i sve više želi pokoriti narode unoseći nevjerovatnu relativizaciju autoriteta diljem svijeta, teško se u svemu snaći. Želi se uništiti povjerenje u bilo koga na ovoj zemlji. Nažalost i vjernici su nasjeli tomu i ne prepoznaju svoje vođe i čini im se kao da se nemaju komu obratiti nego izravno dragomu Bogu, ako imaju vjere. Bit vjere potisnuta je u drugi plan, a sve se svodi na naravno, vidljivo, opipljivo. Strah prijeti od svega, od blagoslovljene vode, pa čak i od posvećene hostije u kojoj vjerujemo da je živi Bog. Hoće li nam Gospodin za dobro uzeti sve naše crkvene odluke ili nas je već žestoko opomenuo? Ezekielove riječi i danas odzvanjaju, ali u drugom surječju. Nema više grada Tira, ali unatoč tomu proročke riječi odjekuju, pa tko ima uho neka čuje: »Ja ću prekinuti jeku tvojih pjesama, i zvuk se tvojih harfa više neće čuti.« Umuknula je, rečeno biblijskim jezikom, i sionska pjesma (čitaj: crkvena pjesma) po našim crkvama. Crkveni zborovi, koje je tako teško prikupiti i održavati, polako se raspadaju. Nikoga nije previše briga za to. Doista, ovoga je puta naša vjera bila na velikom ispitu, ali nisam siguran da je ispit položen. No, bilo kako bilo, živjeti se mora i kršćani ne bi smjeli izgubiti nadu i povjerenje da ipak Gospodin, Gospodar svemira, sve vodi i da će njegova biti zadnja, ma kako se zemaljski vladari trudili i obmanjivali narode. To je vrijeme kad je neminovno obnovi-

ti našu vjeru u Isusa Krista i kategorički se zapitati vjerujemo li mu zaista ili ne vjerujemo, jesmo li vrući, mlaki ili bljutavi u vjeri. Samo snažna i nepokolebljiva vjera u Njega pobjeđuje, ma o kakvu se zlu radilo. Stoga je za sve nas vjernike, od vrha do dna, od pape, biskupa, svećenika i vjernika, sad prilika da si jasno kažemo je li naša vjera folklor, običaj, rutina ili stvarni život s Bogom. Da su naši sjajni mučenici svetcu bili tako plašljivi, ni jednoga Crkva u svojoj baštini ne bi imala.

Premda su vremena bremenita, naš broj časopisa *Sveta Cecilija* bit će objavljen. Radostni smo što se naši suradnici nisu ni trenu pokolebali nego nam redovito šalju obilje materijala za svaki novi broj.

Neka se širi, istražuje i njeguje taj važan dio kulture crkvene glazbe kako bi se upoznalo i animiralo sve ljude dobre volje s tim glazbenim vrijednostima koje su neraskidivo povezane s našom vjekom i koje su kroz cijelu povijest kao jedinu svrhu i motiv imale: *slaviti Gospodina pjesmom i svirkom*. U ovom trećem i četvrtom broju *Svete Cecilije* čitatelji će moći pročitati članke o orguljama, i ovoga puta posebno i detaljno o katedralnim orguljama kao i općenito o orguljama kao instrumentu i detaljnom opisu svih dijelova. Nastavljamo s objavljivanjem radova iz prošloga simpozija o Janku Barleu, vrijednom zagrebačkom svećeniku, kantoniku, muzikologu i povjesničaru. Oni koje zanima pratnja gregorijanskih melodija i problemi oko toga, moći će ovoga puta vidjeti kako se oblikuju kadence u lidijskom i mixolidijskom modusu.

Također je zanimljiv članak dr. sc. S. Pelpnjaka i dr. sc. Sande Vladimir-Knežević o etnobotaničkom Barleovom prinosu slovenskom imenoslovlju bilja sa imenoslovnog, etnobotaničnog i etnomedicinskog stanovišta.

Uz izvještaje iz naših župa bit će tu i dva članka *In memoriam* našem vrijednomu suradniku iz Hercegovine, svećeniku i profesoru Niki Luburiću koji se

nakon kratke i teške bolesti preselio u vječnost. Vjerujemo da je primio nagradu za svoj plemeniti rad kao svećenik, glazbenik i suradnik našega časopisa.

Uza sve nedaće koje nas pogađaju ove godine, kršćanski nije očajavati nego se nadati da će Gospodin vratiti mir na ovu zemlju i da će opet biti veselja i radosti, kako govori Gospodin preko proroka Jeremije: »Čujte, o narodi, riječ Jahvinu, objavite je širom dalekih otoka: 'Onaj što rasprši Izraela, opet ga sabire i čuva ga k'o pastir stado svoje!... Opet ću te sazdati, i bit ćeš sazdana, djevice Izraelova. Opet ćeš se resit' bubnjićima, u veselo kolo hvata-

tati... Djevojke će se veselit' u kolu, mlado i staro zajedno, jer ću im tugu u radost pretvoriti, utješit ću ih i razveselit' nakon žalosti.'« S tim riječima ostanimo u nadi i vjeri u Gospodina koji ne napušta svoje koji mu se povjere. Neka naši crkveni zborovi ne gube nadu nego neka imaju na pameti da su obavljali važnu liturgijsku pastoralnu ulogu i da će ubrzo doći vremena kad će opet jeknuti pjesma po crkvama, katedralama, svetištima, samostanima i kapelicama diljem lijepe naše Hrvatske.

Miroslav Martinjak

MISA BOŽIĆNOGA VREMENA

Misa božićnoga vremena prvijenac je novoga niza Canticum novum koji želi ponuditi skladbe za misni ordinarij ili ono što se naziva «misa» koje će biti po mjeri današnjeg liturgijskog promišljanja i slavlja, prilagođene zahtjevima crkvenih propisa o crkvenoj glazbi. Misa božićnoga vremena za dva jednaka glasa i orgulje pisana je stoga u jednostavnom stilu i primjerena župnim zborovima, čime se želi omogućiti da u liturgiji sudjeluje čitava zajednica. Misa je skladana na motive hrvatskih božićnih popjevaka. Canticum novum glazbeni je projekta Glasa Koncila i časopisa za crkvenu glazbu Sveta Cecilija, koji ima za cilj potaknuti pastoralne djelatnike i njihove voditelje pjevanja da počinju vježbati liturgijske skladbe i s narodom, i tako pomalo obogaćivati repertorij vjerničkog pjevanja. Uz partituru možete nabaviti i zbornice za pjevače, pakirane u kompletima od 25 primjeraka.

S V E T A Cecilija

ČASOPIS ZA SAKRALNU GLAZBU

GLASILO INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU
KBF SVEUČILIŠTA U ZAGREBU I HRVATSKOG DRUŠTVA
CRKVENIH GLAZBENIKA

Godište XL
Broj 3-4 – 2020.

PREDSJEDNIK UREDNIŠTVA

Dr. Franjo Komarica

UREDNIŠTVO

Ruža s. Domagoja Ljubičić, Miroslav Martinjak,
Danijela Župančić, Katarina Koprek, Ante Crnčević

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Prof. mr. art. Miroslav Martinjak

ZNANSTVENO VIJEĆE ČASOPISA

Giacomo Baroffio (Italija),
Josip Gregur (Njemačka),
Franc Križnar (Slovenija),
s. Katarina Koprek (Hrvatska),
Milan Hibšer (Hrvatska)

UREDNIČKA GLAZBENOG PRILOGA

Ruža s. Domagoja Ljubičić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Blaženka Matić

IZDAVAČ

Glas Koncila
Kaptol 8, Zagreb

ZA IZDAVAČA

Branimir Stanić

PRETPLATA

Godišnja pretplata 100 kuna
Inozemstvo: USA – 40 USD; EU – 28 EUR

ŽIRO RAČUN BROJ 2360000-1101212419

BROJ I NAZIV DEVIZNOG RAČUNA:
Zagrebačka banka 244116021

Časopis izlazi dva puta godišnje.

SURADNJU SLATI NA:

Uredništvo časopisa »Sv. Cecilija«
Kaptol 8, 10000 Zagreb

ili na e-mail: sveta-cecilija@glas-koncila.hr
domagojalj@gmail.com

Rukopisi se ne vraćaju, a fotografije prema dogovoru.

Članke *Sv. Cecilije* registrira RILM, New York

Sv. Cecilija izlazi uz potporu Ministarstva kulture
Republike Hrvatske

TISAK: HLAD-PLUS d.o.o., Zaprešić

ISSN 1330-2531 UDK 783

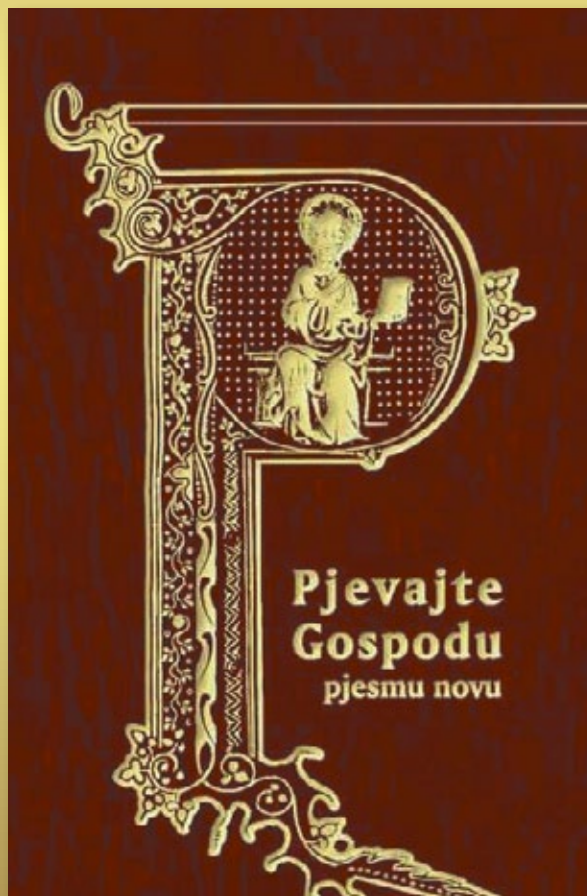
Sveta Cecilija izlazi uz
financijsku potporu
Grada Zagreba

Pjevajte Gospodu pjesmu novu

III. popravljeno i dopunjeno izdanje

Glas Koncila objavio je treće popravljeno i dopunjeno izdanje »Pjevajte Gospodu pjesmu novu«.

Nasljednica šezdesetak raznoraznih dosada objavljenih hrvatskih pučkih crkvenih pjesmarica, od prvih hrvatskih tekstova s notnim zapisom iz XIV. stoljeća, preko velikih izdanja iz XVII. i XVIII. stoljeća, pa do najnovijih, izraslih na korijenima posljednje koncilske obnove, pjesmarica sada dolazi sa znatno poboljšanim notnim zapisom i bez pogreška prethodnih izdanja.

Format: 12x18 cm
800 str.
Uvez: tvrdi
Cijena: 80 kn

Uz to što je obogaćena novim skladbama za liturgijsku uporabu, pjesmarica nudi i izbor pjesama za slavljenje sakramenata i blagoslovina.